

Kvalitet og vitenskap

Silje Synnøve Lyder Hermansen

Doktorgradsstipendiat, UiO

s.s.l.hermansen@stv.uio.no

Hvordan få god karakter?

- Kom på forelesning og gjør lekser.
- Oppbygging av undervisning (med Silje):
  - en del forelesning
  - en del seminar med praktisk arbeid/oppgaver.
- Evaluering:
  - To kvalifiseringsoppgaver (én i kvantitativ metode og en i kvalitativ metode) : uten karakter
  - Eksamen: karakter

«Vitenskapens normative struktur»
Robert Merton

Hva er vitenskap?

Ordet «vitenskap» har flere betydninger:

1. Et sett med metoder for å oppnå kunnskap
(Forskningsmetode: tema for dette faget)
2. Et sett med kunnskap man har oppnådd med slike metoder
(Fagkunnskap: tema for alle andre fag i graden deres)
3. Et sett med verdier og normer
(Vitenskapssosiologi: tema for Mertons studier)
4. En kombinasjon av foregående punkter

Vår forståelse av «vitenskap» er en kombinasjon av disse tre punktene (Merton, 1973: 270).

«The institutional goal of science is the extension of certified knowledge. The technical methods employed toward this end provide the relevant definition of knowledge: empirically confirmed and logically consistent statements of regularities (which are, in effect, predictions). The institutional imperatives (mores) derive from the goal and the methods. The entire structure of technical and moral norms implements the final objective. The technical norm of empirical evidence, adequate and reliable, is a prerequisite for sustained true prediction; the technical norm of logical consistency, a prerequisite for systematic and valid prediction. The mores of science possess a methodologic rationale but they are binding, not only because they are procedurally efficient, but because they are believed right and good. They are moral as well as technical prescriptions.»

Vår forståelse av «vitenskap» er en kombinasjon av disse tre punktene (Merton, 1973: 270).

- **Målet for vitenskap er «attestert kunnskap»**

Dette innebærer to kriterier:

- Empirisk bekreftet: kunnskap skal ha blitt testet.
- Internt logiske regler for hvordan ting fungerer.

- **Dette oppnås med**

- **Vitenskapelige metoder...**
- **...innenfor en normativ struktur.**

Reglene følges fordi man oppfatter dem som «gode», ikke fordi de er effektive (selv om de også er det).

Fire institusjonelle imperativer - CUDOS

Kudos kommer fra gammelgresk og betyr anerkjennelse, berømmelse.

Communism

Vitenskap er et felles foretak

Universalism

Vitenskap er ikke avhengig av status, tid eller sted.

Disinterestedness

Vitenskap gjøres ikke for egen vinning.

Oganized Scepticism

Vitenskap gjøres i et miljø hvor ingenting blir tatt for gitt.

Kommunisme

Vitenskapelige funn er produktet av samarbeid og tilhører derfor fellesskapet.

- **Konsekvenser:** Man må kommunisere funnene sine; en forpliktelse til å publisere, undervise, dele data...
- **Begrensninger:** Hva med patenter? Holde på data for å fremme egen karriere.

Universalisme

En påstand er sann, uansett hvor, når og hvem som kommer med den.

- **Konsekvenser:** Den beste kunnskapen oppnår man ved at man aldri begrenser en vitenskapelig karriere på andre grunnlag enn hvor kompetent man er. Talent skal bringes fram.
- **Begrensninger:** Avhenger ikke av rase, men hva med økonomiske og sosiale hindre?

Uinteressert søken/integritet

Autoriteten til en vitenskapsmann er avhengig av hans eller hennes *integritet*.

- **Konsekvens:** Dette oppnås gjennom et system som tvinger fram integritet. Vitenskapsmannen blir evaluert og kontrollert av sine fagfeller (folk som ikke lett lar seg lure).
- **Begrensning:** Oppdragsforskning. Teleologiske argumenter.

Organisert Skeptisisme

God vitenskap oppnås i et system hvor skepsis er en dyd.

Konsekvens: Viktigheten av fagfellevurderinger.

Begrensning: Hva med deling av data?
Personvern?

Originalitet

KUDOS blant studenter

Hvordan kan man oversette Mertons normer til studielivet?

Man blir bedre student av å følge vitenskapelige normer.

Kommunisme	Siter alltid kildene dine. Bli kjent med og plasser deg i litteraturen/forskningen du referer til.
Universalisme	Begrunn påstandene dine, unngå normative argumenter (meninger), ligg unna hersketeknikker.
Disinterestedness (integritet)	Du kan være ambisiøs, men overhold faglige normer.
Organisert Skepsis	Vær kritisk til kildene dine. Lær deg argumentene før du lar deg overbevise (eller ikke). Lær deg å ta kritikk og etterlev velbegrunnet kritikk. Ikke ta det for gitt at du alltid har rett.